

گزارشی از فعالیت علاقه مندان به یک ورزش جهانی در زمین بدون امکانات بولوار فرودگاه

پتانک، ورزشی که در مشهد غریبه است

سمیرا منشادی | هوای عصر

تابستانی، با نسیمی که گاهی در میان درختان بولوار فرودگاه می پیچد، گرمای تیرماه را کمی قابل تحمل کرده است. کنار زمین فوتبال با قدرت در بولوار فرودگاه هیاهوی تماشاگران با هر گل و هر موقعیت گل به اوج می رسد. اما چند قدم آن طرف تر، جمعی بی سرو صدا و با تمرکز چشم به گوی های فلزی دوخته اند. خبری از دویدن و هیجان فوتبال نیست. اینجا هر پرتاب با دقت انجام می شود و هر سانتی متر فاصله با توپ هدف، سرنوشت بازی را تغییر می دهد. رهگذران، کنجکاوانه چند لحظه ای قدم هایشان را کند می کنند. بعضی می ایستند و بازی را تماشا می کنند. اما کمتر کسی نام ورزش «پتانک» را شنیده است: ورزشی که سال هاست در بسیاری از کشورهای دنیا شناخته شده، اما هنوز برای بسیاری از شهروندان محله پروین اعتصامی ناآشناست.

زمین بازی هم چندان شبیه زمین های ورزشی نیست. قطعه ای خاکی که تا همین چندی پیش پراز ته سیگار، شیشه های شکسته و زباله بود و حالا با همت خود ورزشکاران به فضایی برای تمرین و رقابت تبدیل شده است. آن ها هر هفته پیش از شروع بازی، زمین را تمیز می کنند، خطوطش را مشخص و بعد از ساعتی رقابت، دوباره وسایلشان را جمع می کنند: بی آنکه زمینی ثابت یا امکانات ویژه ای در اختیار داشته باشند.

برای شناخت بیشتر این رشته، پای صحبت ورزشکاران و مربیان پتانک مشهد نشستیم؛ افرادی که هرکدامشان چندین مدال کشوری و بین المللی دارند. آن ها سال هاست با عشق، این ورزش کمتر شناخته شده را زنده نگه داشته اند.

هم تیمی کودکان با سالمندان

عبدالله... فیضی، شصت و هفت ساله، مسن ترین بازیکن جمع است. پیش از اینکه پتانک را شروع کند، سال ها در رشته هایی مثل تنیس روی میز، جودو و کوه نوردی فعالیت داشته و حتی در بعضی از آن ها مقام های رنگارنگی هم به دست آورده است. او که هشت سال پیش از طریق انجمن بیماران خاص با پتانک آشنا شده است، می گوید: پتانک یک ورزش جذاب و خانوادگی است. اینجا سن و سال مطرح نیست. از بچه ها گرفته تا سالمندان می توانند کنار هم بازی کنند. این ورزش زمین خاصی هم نمی خواهد. وسط یک پارک، حیاط خانه یا حتی یک زمین خاکی مثل همین جا هم می شود بازی کرد. فضای پتانک هم رقابتی و هم پراز خنده و شوخی است. به نظرم حتی در دوره های خانوادگی و دوستانه می تواند حال و هوای متفاوتی ایجاد کند.

از حرف های فیضی می شود فهمید که پتانک ورزشی ساده، کم هزینه و بدون محدودیت سنی است: ورزشی که بیش از هر چیز، تمرکز و آرامش ذهنی را تقویت می کند و برای انجام دانش فقط چند گوی فلزی و یک زمین ساده کافی است.

شناخته شده در جهان

فیضی گوی فلزی را میان دست هایش جا به جا می کند و درباره پیشینه این ورزش توضیح می دهد: اولین بار پتانک در فرانسه کشف شده است. این ورزش در همه دنیا به طور کامل شناخته شده است و مسابقه هایش در سطح جهانی و آسیایی برگزار می شود. اگر بخواهیم آن را با بازی های قدیمی خودمان مقایسه کنیم، می توانیم از دال پلان، تپله بازی، گردو بازی یا بلوط بازی نام ببریم.

حرف هایش نشان می دهد پتانک با وجود قدمت و جایگاهی که در دنیا دارد، هنوز در مشهد آن طور که باید شناخته نشده است؛ موضوعی که تقریباً همه بازیکنان این زمین از آن گلایه دارند.

فیضی یکی از گوی های فلزی را به دستم می دهد و می گوید: یاد گرفتن قوانین این بازی بیشتر از ۱۵ دقیقه زمان نمی برد. بعد توپ کوچک بازی را برمی دارد و ادامه می دهد: این توپ کوچک را توپ هدف می گویند. اول باید آن را به سمت جلو پرتاب کنید. بعد بازیکنان به نوبت، گوی های فلزی شان را پرتاب می کنند؛ طوری که تا جای ممکن به توپ هدف نزدیک شود. البته فقط نزدیک کردن توپ، هدف فرد نیست. گاهی هم می شود بایک ضربه، توپ حریف را از کنار توپ هدف دور کرد.

او همان طور که شیوه پرتاب را نشانم می دهد، توضیح می دهد: در پایان هر دور، هر بازیکنی که گوی هایش از گوی های حریف به توپ هدف نزدیک تر باشد، امتیاز می گیرد. بازی همین طور ادامه پیدا می کند تا یکی از تیم ها به امتیاز ۱۳ برسد.

سادگی قوانین، یکی از دلایل مهمی است که باعث شده است پتانک برای همه گروه های سنی جذاب باشد: ورزشی که یاد گرفتنش زمان زیادی نمی خواهد، اما برای حرفه ای شدن در آن، دقت، تمرکز و تجربه حرف اول را می زند.

جمع پتانکی ها در شیراز جمع است

فیضی به زمین بازی برمی گردد. رقابت به لحظات حساسش رسیده و حواسش بیشتر به گوی های فلزی است. او را بار قبیش تنها می گذارم و به سراغ مجتبی اسماعیلی می روم. او مسئول رشته پتانک کارگری و بیماران خاص مشهد است و سال هاست برای معرفی آن تلاش می کند. او در ادامه از ورود پتانک به ایران می گوید: این ورزش سال ۱۳۸۸ توسط سازمان تربیت بدنی به رسمیت شناخته شد و مسئولیت آن به فدراسیون بولینگ و بیلیارد سپرده شد. از همان زمان هم کلمه بولس به نام این فدراسیون اضافه شد.

آقامجتبی از نا شناخته ماندن این رشته در مشهد گلایه دارد. تأسف در لحنش پیدا است. او می گوید: چند گروه در مشهد پتانک بازی می کنند، اما زیر نظر فدراسیون نیستند و بیشتر به صورت تفریحی در بوستان ملت یا جاهای دیگر دور هم جمع می شوند. البته همان بازیکنان را هم ما آموزش داده ایم.

او معتقد است پتانک در بسیاری از شهرهای کشور جای خودش را پیدا کرده، اما هنوز در مشهد آن طور که باید شناخته نشده است. اسماعیلی به شیراز اشاره می کند: شهری که به گفته او حالا به مهد پتانک ایران تبدیل شده است. در بوستان های شیراز زمین های متعددی به این ورزش اختصاص داده اند و همین موضوع باعث شده است ورزشکاران بتوانند حرفه ای تر تمرین کنند و مسابقات منظم تری داشته باشند.

